

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus, Divendres 16 de Desembre de 1898

Núm. 3.779

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1.000
En provincias trimestre. 3.500
Extranjer y Ultramar. 7.000
Anticips, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallefres, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TOS

La que paga més

contribució de la pro-

vincia.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRÈLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTÈNTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Medalla d' or. Barcelona 1898.

VINYAS AMERICANAS

DE

Marcial Ombrás (propietari)

Ronda del Càrril, Figueras, (Girona)

Barbats, estacas y empeltats.—Preus reduhits y autenticitat garantida. Trenta hectàreas de planté.

Secció doctrinal

No ho duptém

S' ha dit en tots los tons, en totas épocas y ab tota classe d' energies.

Nosaltres ho repetirem una vegada més perque certas cosas es convenient lo tindre as sempre en la memoria pera que son coneixement aríbi a este-reoliparse en la imaginació y sian pesadilla de la que hi ha que despendres de cualsevol modo que sia.

Heus aquí lo que repetim.

La causa de totas las desditzas que han arruinat a la nació, que la desprestigiaren, que l'han portat als desastres que avuy plora, com ploran los débils, los afeminats, los que han perdut fins lo coneixement de sa dignitat, eixa causa es la malhaurada política, no aquella política que vincula en son comés lo bon govern dels Estats, sino aquella altre de campanar, solapada y bruta, impia y corrompuda, cuals representants han obtingut lo títol de *mangonejadors* y *cancollers*, perque gracias a sos reprobats maneijos han convertit en herm erial la frondositat y l' vigor dels pobles.

En nostre desditzat pais, pera ser home d' importancia, basta ab perdre la vergonya, llensarse al terrenó de la intriga, dirse polítich y aprofitarse de la candidés dels demès pera que triomfi la malicia dels perversos.

Qui tinga la desaprensió necessaria pera no reparar en los medis, aquest arribará al fi, pero a un fi que l' colocrará en lo pinácul del favor y de la influencia que aprofitará pera si mateix desdenyant als que contribuiren a son encumbrament.

Ja s' ha acabat la rassa d' aquells polítichs que se sacrificavan per lo be del pais, per son adelanto y progrés, y que després de servir a la patria ab honra y decoro, morian pobres després de consumir en sosteniment de sos ideals una quantiosa fortuna; avuy los que a la política s' dedican, y d' ella viuen, y en ella fan son negoci, son entes que per lo general no serveixen pera res, que a ella agudeixen afamats qual gossos que s' disputan un hos, y conseguixen al fi diner y posició que no obtindrian d' haberse dedicat a empresas decorosas, y mentres tant los que ls ajudavan a escalar la posició que ls altres ocupan son tractats per los poderosos ab un desdeny me-reizedor de tota sort de castichs.

Pero aixó s' acaba.

Lo poble reacciona.

Aleccionat per tants desenganyys va comprentent que l' home no es paria, que s' home y autònom, que no sols te en la vida debers sino que també trets, y comensa a protestar d' un modo que lo que avans era sols una petita bufada d' ayre es ja vendabal y no trigará en ser huracá.

Lo poble que te conciencia de son credo polítich-religiós, abomina ja del paganisme y ab la forsa que dona la propia convicció enarbola la demoladora piqueta pera derribrar de sos arenosos pedestals als pétreos ídols que al caure estrepitosament en terra se trencarán en infinits fragments, pulverisantse y acabant perque l' vent dissipí la pols, pera que ni l' record amedi de tanta superxeria.

No ho duptém.

Las modernas corrents portan las creencias del poble a sos verdaders límits.

Aixó se n' vá.

Y en lloch de lo que s' marxa pera no reapareixer jamay, s' alza l' humá y lo dignificador, alló que s' sávia de la vida, lo que s' peculiar del cervell que pensa, y sempre en pugna ab l' estómach insaciable, y a la postre la redemptora idea s' imposará ab avassallador imperi en conquista d' un algo que la emancipi de la hegemonia que assemeix en sí tot poder centralizador.

Lo regionalisme s' fa simpátich, son triomf se vislumbra; encara aquells que més li tenen por acarician son nom pera seguir dominant... ¡Fugim d' aquestos que pretenan enganyarnos!

Pera coneixer a fons la virtualitat de la ressuscitada doctrina hi há que donarla a coneixer al poble que acudirá lo dia en que se l' citi a una Assamblea en la que se li espossi la vritat.

Catalunya ja la ha fe; en aquell Principat ja ningu s' crida a engany ¡que fa Galicia?

Surti l' apòstol y no li faltarán prosellits, puig no cap duptar que en la predicació de las grans vritats del regionalisme sens mixtificacions, está la salvació de las nacions que conforman l' Estat espanyol.

Y qui ho dupti patirá la pitjor de las cegueras: la ceguera intelectual.

(De la Revista Gallega de la Coruña).

Joan Sardá

Se moria... se moria... el pobre Sardá! L' haviam visitat fa poch dias en lo seu despaig d' advocat—aquell despaig ahont més que l' taf reumatich dels trassillets y coleccions llegialtives, s' hi respirava emanacions d' art despresas d' algunas obras de mérit, de cuadros d' en Casas, Baixeras, Mas y Fontdevila, Triadó... ¡Pompeyo Generi!...—haviam parlat d' assumptos de carrera y, com sempre, recolliam de sos llavis paraules de seny, reveladores de nous horitzons que ab egoisme apuntavam en la memoria... y després, passada aquella curta pausa que segueix al examen d' un assumpto per sas quatre cares, un accés de tos li barrava la ven desitjosa de dir alló que ls ulls fonsos ja

expressavan y per últim abocava obertament ab un —

«¿Y be qué s' diu de literatura?—Alashors era a Sardá

de sos bons temps; ja s' havia tret lentoga—ab tot y lo be que li esqueye;—embroncats ab la conversa que més li agradava y que tan poch podia practicar, reclós en son butet sense frecuentar reunions d' amichs literats, nos passava l' temps sense adonar-nos; gels com n' estava d' aquella estona d' esbarjo, contestava ab un nerviós—¡que s' esperia!—els insistents truchs a la porta ab que s' anunciava la impaciencia dels olients que sempre omplian l' ante-despaig... Ell, pobre, condemnat a una mort ben próxima, ab plena conciencia de son estat y de que aquest era produhit principalment per un excés de treball, no deixá may son lloch d' honor escoltít ab santa abnegació en benefici d'...

«Aquella cara de verdor icterica que tota la vida li

haviam conegot s' anava demorant y revellint en los darrers anys; la tos traydora, lo cansament y la respiració fatigosa denunciavan la malaltia que minava aquell cos, més l' esperit flamejava encara ab claror vivíssima y s' veya guspirejar per sos bills y es paraula, y ¡ay! no li donava la febre aqueix desvetllement constant de l' ánime sino se naturalera privilegiada, son robust temperament espiritual tan mal casat ab lo cos feble...

En Sardá ha mort jove com a l' Ixart; la mateixa malaltia ha destruhit aqueixas dues vidas valiosas per Catalunya y sa literatura. Ells dos, los amichs inseparables, havian exercit una missió excelsa dintre l' camp de las nostras lletas, la missió encomanada als directors que vetllan y encaminan, que recullen amorosament las manifestacions del art per passarles per l' alambich de son criteri clarividet y mantenir sempre la ponderació de forsas que deu establir tota literatura que no vulga estancarse. L' Ixart, més fantasiós y en Sardá més contudent, tots dos tenian en lo mateix gran gust depurat y una ilustració vestíssima; los autors catalans desitjavan coneixer sas opinions després de publicada una obra y sabian apreciar sos consells desinteressats, deslligats de tota escola, despullats d' apriorismes. Ells dos ab son talent de crítics havian elevat los oficiosos y descolorits *compte-rendu* bibliográfichs a hermosos travalls de preceptives y amenissimas obras literarias.

«Apreciar en sa justa mida l' alt nivell intelectual d' en Sardá y precisar lo caràcter y tendencias de sos escrits, lo *substractum* de son criteri estétich es obra que no s' pot improvisar ni es lo nostre objecte en aquest article destinat tantols a plányer la pérdida d' una personalitat tan eminent dintre de las lletas catalanas. Temps a venir si ns vega historiejar l' espléndit renaixement literari de la nostra terra, procurarem estudiar la obra del nostre gran crílich y apreciar sa influencia positiva en las ideas de prosistas y poetas. Per aqueixa tasca nos caldría lo que ara no ns permet la tristesa ni l' curt espay d' un article periodístich, y es estudiar y retreure la llarguísima serie d' articles escampats per diaris y revistas, sos prólechs, sas conferencias, sas traduccions en prosa y vers, sas poesias originals, travalls tota ells que rellegits ab calma nos

ajudarían á dibujar ab perfil segur sa interessant figura. En aquesta munió de sos artícles crítics [quin arsenal de datos y doctrina hi ha de trobar qui 's vulga emprendre la tasca de que parlém!

Al fundarse la benemérita *Renaiensa*, en 1871, tenia en Sardá vint anys. En lo primer número portava la seva firma un quadret històric que denotava haver estudiat ab molta afició als historiadors y literats de la antiga Roma. Era sens dupte 'l primer treball que publicava 'l deixeble aprofitat de la Universitat de Barcelona y en ell fa gala de coneixements ab graciosa inexperiencia.... Després del ensaig d' un género literari alashoras tant de mode, va tantejar lo de la crítica literaria que determiná en ell una vocació decidida. Parlá de la festa dels Jochs Florals d' aquell mateix any y allí va comensarse á manifestar lo tremp de son geni: als motejadors y bescantadors de la nostra llengua los hi digué: «esperits baixos y envejosos, personificació de la guineu d' Isop...; aristòcratas per forsa que no tenint res més per semblarho, fan escàralfalls de la que dihen llengua tosca, que no ho fora certament posada en sos llavis, esperits cosmopolitas á tot estrop que per amor á lo dels altres menysprean lo dels seus y per una muller estranya rebutjan la llur propia.»

Ab aquestes ideas sortí en Sardá al camp literari y ab ellas morí com ho declara sa ardent professió de fè catalanista del discurs necrològic del Ixart. Més cal fer constar que la imperturbable serenitat de son judici l' apartava sistemàticament de tota manifestació apassionada y com á tal considerava tot esclat patriòtic que proclamés solucions radicals ó remogué las ayguas tranquilas d' una solemnitat literaria. Més ell havia nascut catalanista y no renegá de sa naixensa y las salvetats que pogué fer com de passada en artícles y prólechs quedan desfetas per la declaració categòrica escrita en dit treball necrològic. «Catalanisme—tal com ell y sa generació l' entengueren—vol dir direcció propia y característica en tots los ordres de la vida, vol dir concordancia, fomentada expressa y deliberadament, de totas las expansions del nostre esperit ab las propensions genuinas de la nostra naturalesa, aqueixa naturalesa que devém al terror, al clima, y á la filiació ètnica é històrica; catalanisme vol dir deparació sistemática de la sanch social para extirpar los mals humors que ja porti dintre, é higiene enérgica y persistente en la lucha contra la infección y el corrompre.»

Així pensava en Sardá y no podia menos de ferho qui com ell en literatura no s' havia vestit ab llureyas d' escola y desitjava que l' escriptor disfrutés de gran llibertat, pensant y escrivint á la catalana. Li reclamava sobre tot una absoluta sinceritat de concepte y d' expressió. Tota afectació 'l sublevava, dihém mal: no 'l sublevava; feria sos mirvis delicats ab sensació desagradable que 's manifestava ab una frase—després parlada ó escrita—d' enginyosa censura, prenyada de conceptes, contundent, incontestable. Ell tenia la privativa de trobar aqueixas frases gráficas y hábils lligadas ab escrits literaris de gust refinadíssim, son tots aprofitables y no cauhen en lo defecte tan comú del deixament ó divagació. Per aixó si be ell manejava ab correcció la llengua castellana, afortunadament no va assimilarse son geni bnyt, inflat y fantasiós y 's quedá essent català per tots ontre costats. La gráfica y lluminosa concisió de sos escrits castellans se separan tant del armoniós y atildat *estilisme* d' en Valera com... la llengua catalana se diferencia de la castellana. Sa educació clàssica havia format aquell gust esquisit que tant avalorava 'l criteri d' en Sardá y 's manifestá sempre en sas críticas y treballs purament literaris. D' Horaci aprengué 'l *ne quid nimis*, la sobrietat angusta que ell practicava y volia veure en los treballs d' altres. Sas poquíssimas poesias son de motllo horaciá. Comensá traduhint al gran poeta y preceptista llatí y acabá imitantle y assimilantse'l. Véigis entre otras poesias la magistral *Carta* á en Joan Maragall que serveix de prólech á la primera colecció de poesias d' aquest autor.

En resúm, ab la mort d' en Joan Sardá pert Catalunya una personalitat eminent. Son pas per la nostra terra haurá deixat un benéfich rastre. Tots los autors estigueren durant més de vint anys pendents de sa veu autorizada y aprengueren d' ell profitosas ensenyansas. Sos treballs de crítica y literatura denhen coleccionarse para que serveixin de model etern d' estil y de criteri. ¡Quina llátsima que no 's puga fer lo mateix ab sas conversas amenissimas y saturadas de bona doctrina y ab sos informes forenses en que tan havia lograt separarse de la ramploneria curialesca de la nostra gent togada!.....

E. MOLINÉ y BRASÉS.

Los armaments

La resposta á la proposició del czar. Nicolau II, podrá haver sigut per las cancellerias tot l' amable y deferent que 's vulgui, pero 'l cas es que sembla que no aguardavan altre cosa los governs para aumentar sos armaments.

Véigis la resposta que ha obtingut l' altruista emperador de totas las Russias.

Fransa ha elevat son pressupost de marina 17 milions de franchs, venint á alcansar ja la suma, en números redons, de 304 milions. Lo pressupost de guerra lo ha aumentat també en 8 milions.

Alemania té 'l propòsit d' aumentar son exèrcit ab tres nous coscos, que li costarán sobre 31 milions de marchs.

Italia está construhint una nova série de cassatorpeders, dels cuáls s' acaba de tirar al aygua lo primer anomenat «Rayo», que es molt semblant als nostres.

D' Inglaterra ja s' ha dit l' impuls que está donant á sa marina. Actualment s' está armant als nous acorassats del canó recent inventat «Vickers», de 304 milímetros, de 12'46 metros de llargada y superior al francés, per lo pes del prójectiu y velocitat inicial.

Y Russia, la que ha proposat lo desarme, per no ser menos, ha donat ordre de que permaneixin en filas las tropas del Sur del imperi, no obstant haver complert sos quatre anys reglamentaris; fortifica á Port-Arto aumentant sa guarnició, y pense en la construcció d' un ferrocarril per lo Balakistan, para que li sia més fácil colarse en l' India. Ademés s' [ha entés ab duas casas alemanas para que muntin á Russia mateix nous astillers shont construhir mes barcos de guerra, porque 'ls que té no son bastants para las novas construccions.

Fins á América ha entrat lo furor dels armaments. L' Argentina, en previsió d' una contenda ab Chile, encara que está sotmesa la cuestió de límits á un arbitratje, ha encarregat á Alemania nada menos que la següent demanda de material de guerra: 40.000 fusells Maüser, 30 milions de cartutxos, carabinas 20.000; 200 carros de munició ab sos útils para infanteria; 10.000 revólvers para artilleria y caballeria ab 300 tirs cada un, llausas 10.000 ab l' mànech d' acer, 20.000 sabres de caballeria, 10.000 espasas para oficial, 40.000 bayonetas, 15 baterias completas d' artilleria de campanya instruments para las baterias y 'ls carros, 888 para 'ls carros de municions de l' infanteria, 25.000 granadas explosivas y 100 carros ab sos útils complerts para 'l tren: ademés una instalació completa para la fabricació de canons, així com 100 ametralladoras Maxim y 18 morters de gran calibre, dels destinats á las defensas dels ports.

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas del dia 15 de Desembre de 1898 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with meteorological data including Barómetre, Grau, Pluja, Agua evap., Estat del cel, Observ. particular, TEMPERATURAS (Màxima, Mínim., Ter. tip.), VENTS (direcci., classe), and NUVOLS (can.).

La empresa del Teatro Fortuny havent vist ab agrado lo favor ab que 'ls abonats y 'l públich acullí las exhibicions del Microfon y del Biograf á conseguit de Mr. Peters que prolongui per alguns dias sa estancia en nostra ciutat.

Mr. Peters donará donchs tres novas y últimas exhibicions variant completament lo programa ab novas projeccions eléctricas que ha rebut de París y cilindros para cant que ha conseguit á Madrid y Barcelona.

Las tres únicas y últimas exhibicions que han de cridar poderosament la atenció per lo nou y originals y qual programa detallat donarém á coneixer demá, tindrán lloch dissapte, diumenge y dilluns próxim.

Nostre bon company *La Renaiensa* s' ocupa en los termes següents de la sessió inaugural de la *Lliga de Catalunya*:

«La sala d' actes de la Lliga de Catalunya se veu veure shir á la nit plena com may, ab motiu de celebrarshi la sessió inaugural del present curs. A la hora

anunciada, lo president de la societat, nostre distingit amic lo celebrat Mestre en Gay Saber y entusiasta catalanista Dr. D. Joseph Franquesa y Gomis, va passar á ocupar lo lloch de preferencia acompanyat de gran número d' associacions científicas y literarias de Barcelona y de la junta de la Lliga en pes.

Lo distingit públich, que á més de la sala ocupava las habitacions dels costats, va escolter ab religió simpicaments de mans, lo magistral discurs que va llegit dit senyor, ocupantse del conflicte actual d' Espanya y de la situació del catalanisme dintre del mateix.

Lo treball llegit per lo senyor Franquesa y Gomis constituheix una valiosa joya. tant baix lo punt de vista purament literari per ses brillants y originals imatjes, son estil elevat y propi, com per la sana doctrina de que está rublerta, inspirada tota ella en un criteri radical dintre del més pur catalanisme, y que ve á constituhir un hermós capítol para la Filosofia de la Historia del Estat espanyol.

Creuríam cometre una verdadera profanació si para volguer complaure á nostres lectors anticipéssim algun dels magnífichs conceptes que figuran en aquest discurs, com també per altra part la importancia de la obra 'ns priva de ferne una crítica detallada. Preferim que nostres lectors la judiquin per sí mateixos, á qual objecte la publicarém en aquestas planas integrament tan prompte com nos sia possible.

A las calurosas felicitacions que va rebre 'l senyor Franquesa y Gomis al acabar son discurs hi afegim la nostra més entusiasta para ell y para la causa del catalanisme que desde are conta ab una nova arma de combat que no duptém ha de contribuir, posada en mans de nostre poble, al triomf de nostres ideals de sempre.»

Resultat de la funció donada en lo Cinematógrafo del carrer de Llovera lo dia 14 del actual á benefici dels soldats repatriats.

Cantidats recaudadas pessetas 65'40. La Empresa cedeix á favor del benefici sos gastos del dia, que pujan á 22'50 ptas. y la Empresa del «Electro Reusense» ha cedit igualment l' import del fluit eléctric que son 17 ptas., quedant en sa consecuencia líquida la cantitat recaudada que ha sigut entregada al senyor Trosorer de la Comissió D. Genaro Bartolí Codina.

Personas recent arribadas de Sabadell, Tarrassa y Manresa, dinhen que 's tem en las comarcas del Vallés que quant acabi lo treball de la temporada s' acentubi la crisis fabril que agobia á aquells centros industrials, aumentant considerablement lo número d' obrers que en l' actualitat se troban sens ocupació.

A Barcelona ha sigut detingut un individuó que 's dedicava á pegar cops de puny en lo ventre de las donas en cinta.

S' ha disposat per lo senyor ministre de la Guerra que la repatriació de Filipinas comenci per los soldats, cumplerts d' aquell exèrcit y la recluta voluntaria. Així s' ha comunicat als generals Rios y Rizo.

Siga cualsevol lo número de senyors regidors que 's reuneixin avuy á las set del vespre celebrará sessió de segona convocatoria l' Excm. Ajuntament.

Lo Govern ha trobat 400 fusells á Bilbao segons ell mateix fa dir als seus periódichs, y lo que ha trobat, segons los que no son tontos; es lo medi de continuar tenint suspesas las garantías constitucionals y la censura periodística para continuar la honrosa tasca de regenerarnos sense que 'ns na sentim.

En vista de las renúncias presentadas per alguns dels jutjes designats para formar part dels tribunals d' oposicions á escoles d' aquest districte universitari, ha sigut designat president, D. Alexandre de Tudela, mestre interí de la Escola Normal de Tarragona, y vocal D. Enrich Bages, d' aquesta ciutat.

Una revista italiana estampa en ses columnas una biografía del eminent autor noruech Ibsen. Entre altres cosas diu que ha visitat á totas las nacions europeas, menos Espanya.

Ditxós ell. Per molts anys disfruti d' aquesta satisfacció. Es la més gran felicitat que pot tenir un home.

Los doctores de la Universitat Católica de Lille han realisat una operació admirable per lo perillós y per

l'èxit felís que ha tingut. Un jove miner anomenat Oscar Dufour s'engolà una moneda de plats de cinch francs, que quedà en l'estómac. Reconegut lo lloch en que s'trobava, per medi dels raigs Roentgen, se feu la gastrotomia (obertura del estómac), s'extraigué la moneda, se curà i tancà la ferida, y á viure. Dufour està avuy perfectament.

Nos escriuhen de Balaguer que la fira de Santa Llúcia estigué bastant concorreguda, alcançant molt bons preus los tocines, que van molt buscats aquest any.

Lo Govern insisteix en anar continuant la suspensió de les garanties constitucionals á pesar d'haver acabat las causas que la motivaren.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d'aquesta ciutat per diferents especies, puja á pesetas 1341'85.

Cinematógrafo Lumière, situat en lo carrer Llovera, (Padró), 49.—Funció tots los dias de las 5 de la tarde á las 12 de la nit.

Tots los dias s'exhibirá una gran corrida de toros per los destres Mezzantini y Reverte y s'exhibiran també sis vistas diferents tots los dias, donantse á més audicions de fonógrafo.

Entrada general 20 céntims, preferenciá 30; se cambian vistas diàriament.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la ciutat de Reus

Terminat lo 31 dels corrents lo plasso concedit pera que los individuos sujetos al impost de cédulas personals puguin provehirse voluntariament y sens cap recàrrech dels expressats documents y sent encara molts los que no han acudit á efectuarho, aquesta Alcaldía prevé als que s'trobin en aquest cas acudeixin á verificarho dins de dit plasso pera evitarlosi los perjudicis y recàrrechs que 'ls irrogarian per l'incumpliment de las disposicions vigents sobre la materia.

Lo que s'anuncia pera coneixement dels interessats.

Reus 15 Desembre de 1898.—L'Alcalde, Joseph Maria Borrás.

Registre civil

del dia 14 de Desembre de 1898

Naixements

Jaume Olivè Borrell, de Jaume y Dolors.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Salvador Torroja Artega, 80 anys, Pamies 6.—Joan Marcos Escoda, 1 any y mitj, Amargura 21.—Joseph Foguet Gisper, 61 anys, Miró 3.—Joseph Molinas Madeu, 67 anys, Hermanitas.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Valentí.

Sant de demà.—Sant Llàzaro.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	53'82	Cubas del 86	51'
Exterior		Cubas del 90	49'
Colonial		Aduanas	88'25
Norts	24'65	Ob. 5 0/0 Alemanya	81'
Fransas	26'65	Id. 3 0/0 Fransa	42'
Filipinas	64'50		

PARIS

Exterior	43'70	Norts	
----------	-------	-------	--

GIROS

Paris	35'90	Londres	34'40
-------	-------	---------	-------

Se reben órdres pera operacions de Borsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables en Borsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots les païssos.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de Comerç de la mateixa.

Londres á 90 dias fetxa.			
á 8 dias vista.			
Paris á 8 dias			
Marsella á 8 dias			
VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.

ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		750	
Industrial Farinera	500		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	475	500	
Manufacturera de Algodón		100	
Compañía Reusense de Tranvías			
Compañía Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100		200	

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas de dia 13	
Cap.	
Despatxadas	
Cap.	

Anuncis particulars

ESCORIAS THOMAS.—Végis l'anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá Bou) 12.

Als Herniats (TRENÇATS)

Constituheix una gran equivocació la que sofreixen la majoria dels herniats (trençats) al creure que qualsevol bragner comprat al etzar es suficient pera retener y fins curar las hernias, essent aquest error causa de moltes complicacions. Per qui correspongui, no deuria permetres lo cinisme de certs mercaders d'ofici que, ab lo major descaro, se titulan «ortopedistas» y especialistas en lo tractament de las hernias, sense cap títol que justifiqui sa competencia, y, no obstant tenen le «desahogo» d'anunciar en los periódichs la curació radical de dita malaltia, qual mecanisme descendeix en absolut.

A las mares

Avans de sacrificar á vostres fills ab vendatge brut, incómodo y perillós, consulteu ab vostre metje y ab seguritat os dirá que pera la curació de las hernias de vostres fillets, lo remey més prompte, segur, net, fácil, còmode y econòmic, es lo bragneret de «cautchouche» ab resort. «Tirants Omoplàtics» pera corregir la «cargazona» d'espalllas. «Faixas hipogàstricas» pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

quirurgiá especialista en lo tractament de las hernias, ab llarchs anys de practica en la casa de D. Joseph Clausells de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 15. A Paris se comentan molt les exigencias d'Inglaterra, creyentes que deuen preocupar á Espanya tant com á Fransa.

Se creu que al estendre los inglesos son radi per Gibraltar, está seriament amenassada la soberanía d'Espanya en las islas Canarias.

—Son molts los periódichs europeus que afirman que d'establirse á Espanya lo lliure cultiu del tabaco, disminuiria grandement l'exportació del tabaco cubá.

—Lo president de la Assamblea de Saragossa ha telegrafiá al general Weyler, manifestant la satisfacció de las Cambras de Comerç, al fer declaracions de simpatía per sos acorts.

—Lo Govern de Washington ha acordat que al cadavre de Calixte García, se li tributin honors de general ab mando mort en campanya, trasladantlo després á la Gran Antilla.

—Ha regressat de Varsòbia don Jaume de Borbón. Inmediatament torná á ferse càrrech de son destí d'oficial d'un regiment de cavallería polaca.

—Lo ocorregut en lo Banch d'Espanya es que un emplet s'emportá una forta quantitat en bitllets. La policia practica activas gestions.

—Los periódichs de Cádiz y Sevilla ressucitan lo dubte de si 'ls restos de Colón son los que venen camí d'Espanya ó 'ls que foren descoberts en la catedral de Santo Domingo y que continúan allí. Seria curiós que per desenllás tampoch fossin aquestos que venen los restos autèntichs de Colón.

—La premsa americana comenta la noticia de que Mac-Kinley pensi vendre las Filipinas. Un periódich de Nova York diu que no s'poden vendre las colonias qual cessió s'ha exigít ab lo pretext de colonizarlas. Vendre car lo que s'ha comprat barato sería explotar las colonias, y caurien per sa base las censuras dirigidas á Espanya per son sistema colonial.

—Dissapte regressaran á Madrid nostres delegats de Prris.

—Es inexacte tot lo que s'ha dit respecte del arreglo dels deutes de Cuba y Filipinas.

—Avuy publicarà la «Gaceta» una real ordre referent á la immunitat parlamentaria.

Ahir conferenciaren los Srs. Sagasta y Vega de Armijo. Aquest sembla que li ha manitestat sas simpatias per la disolució de las Cortes.

Los ministerials segueixen en la creencia de que S. M. ratificará sa confiansa al Sr. Sagasta.

—Ha fondejat á la Coruña procedent de la Habana lo vapor correu de la Companyia Transatlantica «Reina María Cristina».

Conduheix als coronels Rizo, Patiño, Caballero, Muñoz Gorgoriche y Sánchez Parra, 128 oficials, 50 guardias civils, 800 homes de tropa, duas companyias d'enginyers y 'l primer batalló de San Quintín.

A Cádiz desembarcaran 1.118 y segueixen á Barcelona, pera desembarcarhi 276 soldats.

També desembarcará á Barcelona lo general Hernandez Velasco.

Lo viatge no ha tingut incidents y en ell ha passat lo vapor 13 dias.

—Hi ha didas que fa 20 mesos que no cobren de la Diputació de Madrid, encarregada del pago de la lacticancia dels nens de la Inclusa.

—Mac-Kinley derogará totes las concessions autorizadas per lo govern autònom de Cuba.

—Dinhen de Lóndres que la «Pell Mall Gazette» adverteix que no s'ha ratificat lo tractat del Niger. Avuy acaba 'l plasso. Lo periódich creu que aixó indica l'esperit hostil de Fransa cap á Inglaterra.

—De Washington telegrafian que l'enterro de Calixto García s'ha verificat ab gran pompa. Lo secretari d'Estat y tres senadors portaven las cintes del féretre. En lo séquit anavan varis generals americans.

—Un despaig de Tenerife, diu que ha fondejat lo vapor «Villaverde», que conduheix als generals Blanco, Bernal, Tejero y Solano.

Lo marqués de Peña Plata ha declarat á Canarias que regresava molt contristat per lo trist fi que ha tingut nostra soberanía á Cuba, pero molt satisfet d'haver complert ab son deber y d'haver fet tot lo possible per conciliar tots los elements distanciat.

Lo barco porta patent bruta y tindrà que detenirse dos ó tres dias.

Definitivament lo general Blanco desembarcará á Cádiz. Lo retrás, segons lo despaig á que 'm refereixo, se deu á las malas condicions del barco y als temporals que l'ha sorprès durant la travessia.

—Dinhen de Valencia que s'ha donat compte al Jutjat d'un crimen semblant, per lo repugnant, al del Escorial. La víctima es un noy de deu anys. La policia ha dentigut al presunt malhechor.

—Lo Sr. Silvela pronunciará un discurs de gran oposició al Govern, en la próxima reunió de sos amichs.

Contrasten aquestos temperaments d'energía del Sr. Silvela, ab lo concurs y apoyo que 'l Sr. Sagasta prestá en la última campanya parlamentaria.

Cromos y tarjetas para felicitacions

S'ha rebut un variat y luxós assortit de cromos, cartulinas y tarjetas, tots ells d'alta novetat y propis para felicitacions.

Se venen á preus reduhidissims.—Imprempta Ferrando, plassa de la Constitució.

Pildoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font
(FARMACUTICE)

Demaneu-les tots los que tinguen tós en qualsevol Farmacia encara aquells que no hagin conseguit alivi ab cap altre de tots los acreditats específichs coneguts, tota vegada que ellés constitueixen un precios medicament pera combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota.-Se enyan per correu certificadas sens aument de preu als pobles abont no hi hagi farmacia sempre que s demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL
ESPANYOLA

Pelajo, 42
Barna.

Publicacions regionalistas que s reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya. «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya. «La Nació Catalana», Quinzinari de Catalunya. «L' Art del Pagés», quinzinari. «L' Aurora», mensual de Catalunya. «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona. «La Veü de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich. «La Costa del Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes. «L' Olot», setmanari de Catalunya, de Olot. «Las Cuatro Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés. «Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona. «La Veü del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers. «El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell. «La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia). «Euskalduna», «Euskalzalea», setmanaris de Bilbao (Bizcaya). «El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aerea disminueixen y fluidifican la biscoñitat del moch bronquial, facilitan la expectoració, trenhen de Tos y aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficas pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crónica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espasmódich. Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcótichs ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en qualsevol quantitat, lo mateix per los noyets que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avides per los noys a quins es tan difícil ferloshi pendre medicaments. A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, num. 80.-REUS.

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

PERA ADOB DE TOTAS LAS GULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COM ADO FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficas, lo mes durader

baix garantida del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15.12 A 16.00 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes e informes sobre l' empleo

A. D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

promos y tarjetas
para felicitacions

Se ha redut un variat y luxós assortit de promos, cartelines y tarjetas, tota ella d' alta qualitat y propis para felicitacions. Se venen a preus reduhidissims. Imp. de G. Ferrando. -Plaza de la Constitució.

Interior	800
Exterior	1000
Colonial	1200
Notas	1500
Religiosas	1800
Exterior	2000
Interior	2200
Colonial	2500
Notas	2800
Religiosas	3000
Exterior	3200
Interior	3500
Colonial	3800
Notas	4000
Religiosas	4200
Exterior	4500
Interior	4800
Colonial	5000
Notas	5200
Religiosas	5500
Exterior	5800
Interior	6000
Colonial	6200
Notas	6500
Religiosas	6800
Exterior	7000
Interior	7200
Colonial	7500
Notas	7800
Religiosas	8000
Exterior	8200
Interior	8500
Colonial	8800
Notas	9000
Religiosas	9200
Exterior	9500
Interior	9800
Colonial	10000